

rum questionum, qu. 56. ubi dicit, parvulos baptizatos salvati, alios non item. Irenaeus lib. II, cap. 49. dicit, salvati omnes, qui renascentur in Christo, infantes, pueros, juvenes, et senes. Origines lib. V in cap. VI ad Romanos : « Ecclesia, inquit, ab Apostolis traditionem accepit, etiam parvulus Baptismum. » Cyprianus lib. III epist. 8. ad Fidum scribit, non solum sibi, sed etiam integro Concilio visum esse, parvulos baptizari posse, etiam ante diem octavum. Hieronymus lib. III contra Pelagianos extremo, infantes baptizari dicit, et tum omni peccato carere. Nazianzenus orat. in sanctum lavacrum, Basilius oratione exhortatoria ad Baptismum, Chrysostomus hom. 4. ad Neophytos, Augustinus lib. X de Genes. cap. 23. « Consuetudo, inquit, matris Ecclesiae in baptizandis parvulis nequaquam spernanda est, nec ullo modo superflua deputanda, nec omnino credenda, nisi Apostolica esset traditio. » Idem Augustinus lib. IV de Baptismo, cap. 24. iterum repetit, Apostolicam esse traditionem, parvulos baptizandos, et lib. I de peccatorum meritis, et remiss. cap. 26. dicit, Pelagianos eas non fuisse negare Baptismum parvolorum, quod viderent nimis aperie pugnandum fuisse cum tota Ecclesia, si id negarent. Vide etiam Prosperum lib. II de vocazione Gentium cap. 8. qui (ut etiam Hieronymus et Augustinus) hoc potissimum argumento contra Pelagianos probant, dari peccatum originales, quod infantes baptizantur, cum nullum habeant actuale peccatum.

Jam vero Concilium Milevitani inter alias Canones secundum edidit his verbis : « Placuit, ut quicunque parvulos recentes ab uteris matrū baptizandos negat, anathema sit. » Concilium item Gerundense, ante annos 1000 celebratum, can. 5. statuit, etiam ipso die, quo nascentur, posse infantes baptizari, si periculum mortis imminentia videatur. Concilium II Bracarense canon. 7. probat etiam infantium Baptismum. Ut etiam Concilium Viennense generale, ut habemus in Clementina I, de summa Trinit. et fide Catholica.

Hic accedant expressa etiam sanctorum Pontificum decreta de re eadem. Clementis I, lib. VI constit. Apostol. cap. 16. Sirici epist. 1. ad Himerium, cap. 2. Innocentii I, epist. 26. ad Concilium Milevitani; Leonis

I, epist. ad Episcopum Aquileensem 84. alias 86. Gregorii I, lib. III, epist. 9. ad Joan. Caralitanum; Innocentii III, in epist. ad Episcopum Areflatensem, et habetur cap. Majores, de Baptismo et ejus effectu. Ex his colligitur quare falsum sit quod ait Ludovicus Vives, neminem olim admotum sacro Baptismo, nisi in etate adulta.

Tertha classis argumentorum, constat ex rationibus. Prima ratio. Parvuli salvi esse possunt : sed extra Ecclesiam non est salus : igitur intrent Ecclesiam necesse est. Prima propositio probatur tum ex Scriptura citata, Matth. XIX : *Taliū est enim regnum celorum* (1); tum exemplo sanctorum Innocentium, quos salvos esse semper Ecclesia docuit, ut supra probatum est, cap. 6. tum etiam quia si possunt parvuli participes esse peccati Adami, cur non etiam gratiae Christi? Alioqui plus posset culpa quam gratia, cuius contrarium docet Apostolus Rom. VI. Secunda propositio certissima est. Nam Mat. XII dicitur : *Qui non est mecum, contra me est* (2); et ideo in Symbolo conjungimus cum Ecclesia, remissionem peccatorum : « Credo sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum. » Ideo etiam comparatur Ecclesia cum Arca Noe; quia sicut regnante diluvio periret, qui in arca non fuit; ita et nunc pereunt, qui in Ecclesia non sunt, ut ait Hieronymus in ep. ad Damasum de nomine hypostasis. Idem testatur celebre illud Cypriani dictum, lib. de unitate Ecclesie : « Non habet Deum patrem, qui non habet Ecclesiam matrem. » Vide etiam Augustinum lib. IV de Baptismo, cap. 4. Denique Concilium Lateranense sub Innocentio III, cap. 4 : « Una, inquit, est fiduciam universalis Ecclesia, extra quam nemo salvatur. »

Habemus igitur, oportere infantes intrare Ecclesiam. At id facere non possunt nisi per Baptismum ; igitur baptizantur necesse est. Assumptio probari potest. Primum ex illo Pauli ad Rom. VIII : *Quos praedestinavit, hos et vocavit; quos vocavit, hos et justificavit; quos justificavit, hos et magnificavit* (3). Hinc enim habemus, omnem praedestinationem vocari, justificari, glorificari, et e contrario nullum glorificari, nisi ante vocatum; nullum justificari, nisi ante vocatum; nullum vocari, secundum propositum, nisi ante praedestinationem. At in parvulis non potest

(1) Matth. XIX, 14. — (2) Matth. XII, 30. — (3) Rom. VIII, 30.

fini illa vocatio, nisi per Baptismum. Tunc enim recte dicuntur vocati, cum in numero vocatorum adscribantur. Praeterea Act. II dicitur : *Qui receperunt verbum, baptizati sunt, et opposita sunt in die illa anime circiter tria milia* (1). Ubi videmus, baptizari nihil esse aliud, quam Ecclesiam intrare. Unde Pater communis consensu distinguunt. Catechumenos a fidelibus, ac docent illos, quod Baptismo careant, nondum esse intra Ecclesiam, nec diei posse fideles. Vide Nazianzenum orat, in sanctum lavacrum, Chrysostomus homil. 24. in Joan. Cyrillus lib. XII in Joan. cap. 50. Augustinus tract. 4. in Joan. et Concilium Florentinum in instructione Armenorum. Denique non potest homo Ecclesia et Christo conjungi, nisi fide tantum, aut Sacramento tantum, aut utroque. Sed parvuli consentientibus Anabaptistis, non possunt fide ad Christum et Ecclesiam adjungi; ergo per Sacramentum adjungi debent.

Secunda ratio. Si non possent infantes baptizari, aut impedimentum esset ex parte prohibitions alienus divinae, aut ex parte Sacramenti, aut ex parte ministri, aut ex parte ipsius suscipientis, aut denique ex parte Ecclesie, quae per Baptismum acquirit ius in homines, quod non videtur posse fieri sine propria ipsorum voluntate. Nihil autem horum dici potest. Nam nulla exstat divina prohibiti. Sacramentum autem non pendet nisi a divina institutione ; aliqui non esset certum, nec adferret solidam consolationem; itaque ex se semper est efficax, et idem operatur, sive adulte, sive infant detur. Minister autem sive potest infantem aspergere, et verba sacra super eum proferre, ac super adultum. Ex parte suscipientis requiritur quidem in adultis dispositio quedam per actuelam fidem et conversionem in Deum : At hæc non requiritur in infante. Nam in adultis duplicita de causa requirit illa dispositio. Primo, propter peccata actualia, que illi originali addiderunt. Peccatum enim, quod committitur per actuelam aversionem propriæ voluntatis a Deo, requirit, si remitti debeat, actuelam conversionem propriæ voluntatis in Deum. Secundo, quia Deus agit cum rebus secundum earum naturas, et ideo, qui habet usum liberi arbitrii, non justificatur a Deo, nisi etiam ipse concurreat per assensum liberi sui arbitrii. At neutra

CAPUT IX.

Solvuntur objectiones Anabaptistarum.

Sed operæ pretium erit solvere argumenta illa trinitas et sex, quæ pro se adducunt Ministri Transylvaniæ.

Primum argumentum : « In sacris nullib

invenitur Paedobaptismus, et nullum de eo

(1) Act. II, 41.

mandatum vel exemplum habemus; ergo recipiens, » Respondeo : Argumentum hoc adversus Lutheranos magnas vires habet quippe qui eo principio passim utuntur. At apud Catholicos nihil unquam valuit. Licit enim non inveniamus expresse mandatum, ut baptizemus infantes; tamen id et colligitur satis aperie ex Scripturis, ut supra ostendimus; et præterea non minoris auctoritatis est apud nos Apostolorum traditio, quam Scriptura : eodem enim spiritu Apostoli loquebantur, quo scribent. Esse autem hanc Apostolicam traditionem, inde scimus, unde scimus Scripturam Apostolicam esse Scripturam Apostolicam, nimirum ex testimonio antiquae Ecclesie.

Secundum argumentum : « Mandatum est, ut prius doceamus, postea baptizemus; prius ergo docendi infantes, quam baptizentur : Ite, docete omnes gentes baptizantes, » Matth. XXVIII. Respondeo : Ponit eo loco Dominus ordinem, quem servare debeant Apostoli in conversione Gentilium, ut prius instruerent eos, deinde baptizarent, postremo monerent, non sufficere fidem et Baptisma, nisi etiam adderent postea legis obedientiam, et opera bona. Ideo enim subiungit : *Docentes eos servare omnia, quaecumque precepisti vobis* (1). Qui quidem ordo servandus est, cum fieri potest, ut etiam ab Ecclesia diligenter servatur, cum adulti ad fidem veniant. At si vel propter incapacitatem hominum, vel propter defectum aquæ, non possint servari omnia, vel non eodem ordine, certe præstat aliquid servare, quam nihil. Si quis enim in deserto esset cum homine Gentili jam moriente, ubi non esset aqua, posset illum docere et instruere, ut crederet; nec peccaret contra præceptum Domini : *Docete baptizantes*, quia id intelligitur, cum fieri potest. Quia igitur infantes non sunt capaces doctrine, et capaces sunt Baptismi, mutatur in eis ordo: ut prius baptizentur, ne forte pereant sine hoc unicuius præsidio, ac deinde, cum adoleverint, doceantur. Quemadmodum si adultus ad fidem veniat, et justa de causa differendum sit Baptismus, tamen docendus erit et monendus, ut Dei legem observert. Et stultus sane esset, qui diceret, non debere Catechumenos legem Dei servare et hene vivere, quia Dominus post Baptisma posuit, ut moneantur obediens legis praesanda.

(1) Matth. XXVIII, 19 et 20.

Tertium argumentum : « Gloriatr Paulus, et gratias agit Deo, quod neminem baptizaverit prater Caïum et Crispum, et Stephanum domum, » I. Corinth. I. Quam igitur necessarius sit Pedobaptismus, illino collige. Et quod præterea Christus ne quidem adulterum baptizarit unquam, vel Joannes Baptista infantem. Respondeo : quod Christus, Joannes et Paulus non baptizant infantes; adversari dicunt, sed non probant, immo contrarium est probabilius, saltem de Paulo et Joanne. Nam in domo Stephane, quam Paulus baptizavit, probabile est fuisse aliquem infantem. Porro ad Joannem exhibat, omnis Hierusalem, imo et omnis Judea, ut baptizaretur ab eo, Matth. III et Marc. I. Quis autem asserset, inter omnes non fuisse unum, qui adduceret filium suum? Christus autem non baptizabat quidem ordinarie per se, sed per discipulos, Jo. IV, tamen aliquem, vel aliquos sine dubio baptizavit, ut haberet baptizatos, per quos alios baptizaret, ut scribit Augustinus in epist. 108. ad Seleucianum, et Evodius Apostoli Petri successor, in Antiocheno Episcopatus scribit, B. Virginem et S. Petrum ab ipso Christo baptizatos, ut refert Nicephorus lib. II hist. cap. 3. et Euthymius in cap. III Joan. Sed esto ita sit, ut illic dicunt, a Christo, Joanne et Paulo nullum infantem baptizatum, num ideo non sunt infantes baptizandi? aut num ideo antiquis temporibus non baptizabantur? Joannes enim forte nullum infantem baptizavit, quia ejus Baptisma non erat infantibus necessarium; Christus et Paulus majoribus rebus intenti, baptizandi officium alii commitabant: ut patet de Christo, Joan. IV, et de Paulo, Act. XIX.

Quartum argumentum : « Reprobi non sunt baptizandi: Multi ex infantibus sunt reprobi; ergo abstinent um, ne profanent Sacramentum per nostram ignorantiam. » Respondeo primo : Eodem argumento probarent, neque adultos esse baptizandos. Secundo, Recte probat hoc argumentum contra Calvinum et Bucerum, et similes, qui volunt Baptisma esse sigillum aeternæ benevolentiae Dei. At apud nos nihil probat. Nam etiam parvulus forte sit reprobus, tamen dum baptizatur, vere justificatur, et proinde Sacramentum non profanatur, cum sit aque in illo, atque in quovis electo signum gratiae verum et efficax.

Quintum argumentum : « Qui non credit, a Baptismo arcendum est, Act. VIII : *Sic credit liceat*. Infantes non credunt, Deuteronom. I : *Nec sciant malum, nec bonum*. » Respondeo : Hoc argumentum demonstratio est contra Lutheranos, qui existimant, Sacraenta nihil esse aliud, nisi instrumenta alenda fidei: sed quid illi de hac re sentiant, sequenti capite explicabimus, ubi etiam hoc argumentum solvemus. Interim dico, sufficiunt infanti fidem alienam, sicut ei obfuit peccatum alium.

Sextum argumentum : « Cogi homines ad Baptismum, est plus tribuere Sacramento, quam par sit, et Papæ opinionem stabilire, qui docet neminem sine Baptismo posse salvare. » Respondeo : Argumentum verissime concludit; sed contra Calvinum, non contra Catholicos.

Septimum argumentum : « Conjugenda est aqua cum Spiritu, Joan. III, veluti fides cum Baptismo, Marc. ult. : *Qui crediderit, et baptizatus fuerit*. At infantes spiritu obtusi sunt, et credere non possunt. » Respondeo : Quod ad Spiritum attinet, locus Joannis non docet baptismum debere sentire motionem Spiritus sancti, ut Anabaptista credunt, sed solum vim aquæ in Baptismo esse a Spiritu sancto; et sicut aqua lavat exterius, ita Spiritum lavare interior, quod potest fieri etiam in dormiente et non sentiente. Fit enim illa lotio et renovatio interior per infusionem habituum, qui sine ullo nostro actu infundi possunt. Quod autem ad fidem attinet, locus Marci ult. intelligitur sine dubio de adultis. Nam præcedit : *Predicete Evangelium omni creature*: *Qui crediderit etc.* At infantibus statim esset predicare. Adde quod hoc ipsum fateri coguntur Anabaptista, si sibi constare volunt. Nam docent infantes salvari sine fide et sine Baptismo, ut Melanchthon testatur in locis, tit. de Baptismo parvulorum. Adde demique, non deesse fidem illis necessariam, ut supra diximus et infra dicemus.

Octavum argumentum : « Ad fidem articulos tantum credendos Ecclesia obligat; ergo cogi ad Pædobaptismum non debet, cum non sit articulus fidei. » Respondeo : Ad fidem pertinere infantes posse baptizari. Nam etiam non habetur expresse in Scripturis; habetur tamen in traditione Apostolica. Præterea deducitur evidenter ex Scripturis, ut diximus. Argumentum tamen

recte concludit contra Zwinglium et Calvinum, qui non admittunt traditionem, et putant, Baptismum non esse necessarium; et locum Evangelii Joan. III : *Nisi quis renatus fuerit etc.* detorquent ad metaphoras.

Nonum argumentum : « Si infantes baptizandi sunt, ergo et communicandi; ut ostendit vetustas, quæ ejusmodi inanes lotiones et cænas pueris obradere coacta fuit. » Respondeo : Non esse parem rationem Baptismi et Communionis. Nam Baptismus necessarius parvulus est, quia aliqui parent in aeternum, si sine Baptismo de hac vita decedant : Communio vero, ut etiam Sacra-menta cetera, non sunt necessaria, nisi adultis, post Baptismum. Id quod ex ipsorum natura et effectibus patet. Eucharistia enim (ut de ea solum loquamur) instituta est, ut vitam spiritualem in Baptismo acquisitam conservet ac nutrit, quod facit in rebus corporalibus cibis corporalis, qui vitam animalem conservat. Sicut igitur sine cibo potest aliquandiu vivi, nimirum donec naturalis calor non ceperit humorum vitalen consumere; ita quoque sine Eucharistia conservari potest vita spiritualis, donec cupiscentiae calor non ceperit humorum gratiae et virtutum depasci: quod certe non accidit in infantia, sed in adulto solum accedit. Quare ipse etiam Dominus, ut indicaret Eucharistiam non esse pro infantibus institutam, noluit eam in lacte constituere, quod est unicum infantium alimentum, sed in pane et vino, que ad solos adultos proprie pertinent. Porro veteres aliqui certis de causis in infantum ora infundebant eo modo quo poterant Eucharistiam, sed neque ea cause modo locum habent, et alii de causis magis urgentibus Ecclesia id non facit. Verum de hac re alibi plura dicenda sunt.

Dicimum argumentum : « Non datur Baptismus absque penitentia, Act. II et Marc. I. At infantes penitentia nesciunt. » Respondeo : Penitentiam necessariam esse in Baptismo adulatorum, de quo tractatur in illis locis ob peccata actualia, quæ adulti commiserunt: origine enim peccatum non est materia penitentie. Non enim recte penitentiam agit ejus peccati, quod ipse non commisit, et quod in ejus potestate non fuit: origine enim peccatum non ipsi commisimus, sed trahimus ab Adamo per naturalem propagationem. Unde Roman. IX dicitur de infantibus : *Cum nihil boni, vel mali egissent* (1).

(1) Rom. IX, 11.

Undecimum argumentum: « Nazianzenus in sermone de Baptismate optat differri Baptismum, donec pueri de fide sua aliquid possint respondere. Augustinus lib. IV de Baptismo contra Donatistas, parvorum Baptismum scribit non fuisse a Concilii stabilitum, incepisse autem Origenis tempore. » Addunt testimonium Trismegisti, Sybillarum et Musculi. Respondeo: Nazianzenus optabat quidem Baptismum differri usque ad triennium, ut pueri aliquo modo responderent possent; excepit tamen periculum mortis. Vult enim, si periculum conspicuerat, baptizari quoemque tempore; et probat ex Circumcisione, aliisque argumentis. Itaque duo habet Nazianzenus contra Anabaptistas. Unum, posse infantes baptizari quoemque tempore. Alterum, numquam esse differentiam ultra triennium Baptismum infantium. At certe pueri trium annorum nondum utuntur ratione, neque possunt credere, aut pertinere, aut alia praestare, que cupiunt Anabaptiste. Adde, quod Nazianzeni consilium non est probatum aliis Patribus: utilitas enim illa perexigua est, et periculum ingens incurrende possent ejusmodi infantes, ob inopinatos casus. Idem diei debet ad Tertullianum, qui in lib. de Baptismo prope finem idem consilium dedit, quod postea Nazianzenus. Jam vero Augustinus perperam et mendaciter citatur ab Anabaptista. Non enim negat a Concilii stabilitum Pædobaptismum Augustinus, quod eum infirmare velit, sed ut ostendat antiquiorum esse omnibus Concilii. Sic enim loquitur lib. IV de Baptismo infantium: « Quod univera tenet Ecclesia, nec Concilii institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur. » Ex quibus verbis refellitur etiam mendacium de invento Pædobaptismo Origenis tempore: nam Augustinus neque dicit inventum Pædobaptismum Origenis tempore, neque dicere potest, cum affirmet descendere ex Apostolica traditione. Porro testimonium Musculi Lutherani non pluris facimus, quam ipsorum Anabaptistarum testimonia. Trismegisti et Sybillae non loquuntur de Christi Baptismo, sed de aliqua Ethnica litione, que nihil ad nos.

Duodecimum argumentum: « Corde creditur ad justitiam, ore confessio fit ad salutem (1), Rom. X. Id parvuli non possunt. » Respondeo cum Augustino loco citato, lib.

IV de Baptismo, cap. 24. hoc esse, quod Apostoli tradiderunt, infantes salvari per Baptismum, etiamsi corde non credant, nec ore confiteantur. Etsi enim fidem actualē non habent, habent tamen fidē Sacramentum, quomodo e contrario bonus latro non habuit fidē Sacramentum, et salvis fuit per ipsam fidem et conversionem ad Deum. Itaque in necessitate supplet fides, et votum, Sacramenti defectum; et contra supplet Sacramentum, fidei actualis et propriei defec- tum.

Decimumtertium argumentum: « Perfecta Sacra menta cum sint, perfectos requirunt. Infantes admodum imperfecti; ergo, etc. » Respondeo: Res perfectas comparentur ad causam agentem, non convenientiū nisi perfectis: non enim possunt perfecta opera facere, nisi perfecti artifices. At si comparentur ad causam patientem, id est, ad materiam seu subiectum, tum convenientiū imperfectis, non perfectis: earum enim munus est perficere res imperfectas. Hujus generis est Baptismus respectu hominum: est enim perfectum Sacramentum, quod perficit homines imperfectos. Simile est de medicina corporali: perfecta enim medicina non datur perfectis in sanitate, sed valde imperfectis, id est valde agrotis. Unde Apostolus, Hebr. VI, dicit, imperfectorum esse baptizari: *Intermittentes inchoationis Christi sermonem, ad perfectionem feramur, non iterum facientes fundamentum paenitentiae Baptismatum etc. (2)*

Decimumquartum argumentum: « Cœna Domini requirit externam fidei confessionem, nec Concilii institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur. » Ex quibus verbis refellitur etiam mendacium de invento Pædobaptismo Origenis tempore: nam Augustinus neque dicit inventum Pædobaptismum Origenis tempore, neque dicere potest, cum affirmet descendere ex Apostolica traditione. Porro testimonium Musculi Lutherani non pluris facimus, quam ipsorum Anabaptistarum testimonia. Trismegisti et Sybillae non loquuntur de Christi Baptismo, sed de aliqua Ethnica litione, que nihil ad nos.

Decimumquintum argumentum: « Christi symbola ad ipsius commemorationem et predicationem sunt ordinata. Nihil horum possunt parvuli facere. » Respondeo: Qui suscipiunt Christi symbola: hoc ipsi quod ei suscipiunt, commemorant et prædicant

Christum: quare etiam parvuli id faciunt. Dum enim merguntur in aquam, commemorant Christi mortem et sepulturam; dum elevantur ab aqua, commemorant Christi resurrectionem. Neque aliud requirit Apostolus Rom. VI.

Decimumseximum argumentum: « *Fides ex auditu: auditus per verbum Dei* (1). Si dixeris infantes fidem habere, novam novae fidei revelationem in illis demonstrabis, quod ex verbo Dei probare numquam poteris. » Respondeo: Argumentum concludit contra Lutheranos, qui fidem actualē ponunt in infantibus.

Decimumseptimum argumentum: « Christus annorum tringinta baptizatur. » Respondeo: Nazianzenus oratione in sanctum lavacrum, non omnia que Christus fecit, a nobis codem modo fieri posse, vel debere. Jejunavit ille sine omni cibo, idque mox a Baptismo; nos id facimus alio modo et alio tempore. Eucharistiam dedit ille in cœnaculo, post cœnam, et ante passionem: nos in templis ante cœnam, post resurrectionem. Adde præterea Christum distulisse Baptismum ad annum trigesimum, tum quia non egebat ipse Baptismo, tum quia non erat ei periculum ne morte præveniretur; tum quia decreverat in aetate perfecta auspicare prædicationem suam et ostensionem suam ad homines; in Baptismo autem agnoscit copit ob miracula, que tunc acciderunt. Nos autem egere Baptismo insipimus continuo ac nati sumus; nec sumus certi de tempore vite nostrae: et denique non baptizamur, ut mundo innocescamus, sed ne in aeternum percamus. Adde, quod Christus circumcisus est in infancia: quod autem Iudeus est circumcisus, nobis est Baptismus.

Decimumoctavum: « Quicumque baptizantur, Christum induant; an infantes Christum induant, expende. » Respondeo: Induant infantes Christum, quandoquidem per habitum gratiae illis infusum, exunt veterem hominem, et induant novum. Posse autem id fieri sine proprio mentis actu, docet Apostolus Roman. V: *Sicut, inquit, per unius inobedientiam peccatores constituti sunt multi; ita et per unius obedientiam justi consti- tuerunt multi* (2). Itaque sicut hoc ipso, quod aliquis nascitur ex Adam, commemoratur ei peccatum Ada, etiamsi usum mentis non habeat; ita hoc ipso quod aliquis renascitur

ex Christo per Baptismum, communicatur ei Christi iustitia, et ita Christum induit, licet per seipsum non habeat usum rationis.

Decimunnonum: « Novi Testamenti Sacra menta sunt spiritualia; infantes toti carnales. » Respondeo: Ideo recipiunt Sacra menta spiritualia, ut sicut etiam ipsi spirituales: quales vere fiunt per habitum, non per actum.

Vigesimum: « Apostoli hominum piscatores sunt, non infantium. » Respondeo: Quasi vero infantes non sint homines. Quamquam piscari proprie non est baptizare, sed predicare; et fatemur infantibus non esse predicandum.

Vigesimumprimum: « Qui accedunt ad Sacra menta, probare se ipsos debent, I. Corint. XI. Infantes id non possunt; ergo etc. » Respondeo: Id solum Apostolus dixit de Eucharistia, quae requirit, ut homo sine conscientia peccati accedat, alioqui indigne accedit, et ut discernat corpus Domini. Quocirca recte Ecclesia non communicat infantes, qui non possunt discernere corpus Domini. In Baptismo non requiritur talis probatio. Potest enim quis accedere cum conscientia peccatorum, dummodo penitentem eum peccasse, et propositum habeat recte vivendi: est enim Baptisma institutum, ut purget peccata. Quamvis autem requiratur in adulis ad Baptismum alia quedam probatio, ut non accedant ficto animo, neque eum affectu peccati; tamen in infantibus nulla probatio necessaria est, cum obicem ponere non possint.

Vigesimumsecundum argumentum: « Qui Christianus fieri vult, induere debet novum hominem, exuto veteri. Id non possunt infantes. » Respondeo: Jam dixi, assumptum esse falsum. Quamquam nec major propositio est absolute vera, cum Christianus sit etiam is, qui est malus, modo Baptismum perceperit, et Christi fidem profiteatur.

Vigesimumtertium: « Fidelis dispensator dat cibum in tempore suo, et aspicit alias messes, non virides, et tenerissimas. » Respondeo: Id optime servat Ecclesia, quæ parvulis dat Baptismum, non Communione: quia Baptismi semper est tempus, non autem Communione. Porro regiones aliae ad messem, dienuntur homines dispositi et idonei ad recipiendam salutem: quales semper sunt parvuli; non autem semper tales

(1) Rom. X, 10. — (2) Hebr. VI, 1.

(1) Rom. X, 17. — (2) Rom. V, 19.

sunt adulti, qui variis desideriis et peccatis impediuntur.

Vigesimumquartum : « Illi vere dicuntur fratres, qui ex eodem poculo bibere possunt. Infantes non possunt; ergo etc. » Respondeo : Dicuntur fratres qui bibunt ex eodem poculo, sed majori ratione dicuntur fratres, qui Baptismo eodem renascuntur. Nam Baptismus facit nos Dei filios, et fratres Christi, ac omnium aliorum similiter renatorum : bibere autem ex eodem poculo, solum est signum fraternitatis. Unde Apostolus utrumque dixit de Baptismo, I. Cor. XII : *Omnies vos in uno Spiritu in unum corpus baptizati estis*. De Eucharistia, I. Cor. X : *Unus panis, et unum corpus multi sumus* (1). Et contra, bibere ex diversis poculis, ita ut alii bibant calicem Christi, alii calicem demoniorum, signum est diversitatis et schismatis. Quod si qui ex nullo calice bibant, quod faciunt parvuli, non impedit fraternitatem, que aliunde haberi potest, nimirus ex Baptismo, qui vere nos fratres sub uno Patre, immo et membra unius corporis facit. I. Cor. XII : *Omnis nos in uno Spiritu in unum corpus baptizati sumus* (2). Id quod etiam in rebus carnalibus videmus; infantes enim interdum fratres sunt hominum adulorum, quia ex eodem Patre geniti sunt, licet non vescantur eodem pane, nec bibant ex eodem poculo.

Vigesimumquintum : « Qui Sacramentum externam partem tantum sumit, nihil sumit. Infantes aqua sola tinguntur, cum careant ratione; ergo etc. » Respondeo : falsa est assumptio. Licet enim infantes careant rationis usu, non tamen carent anima rationali, ejusque potentia, in quibus Deus per gratiam habetur potest, et habitat, cum baptizati sumit, ut Augustinus scribit in ep. 57. ad Dardanum. Ubi dicit mirabile esse, et lamen verum, quod in multis Deus non habitet, qui cum norunt, ut in Philosophis, de quibus Rom. I : *Cum cognovissent, non sicut Deum glorificaverunt* (3) : et contra in multis habitet, qui cum non norunt, ut in parvulis baptizatis. Et lib. I de peccat. meritis et remiss. cap. 9 : « Dat, inquit, sui Spiritus occulitissimam gratiam, quam etiam latenter infundit et parvulus. »

Vigesimumsextum : « Non debet ad Christum vocari, qui non potest a Joanne Bap-

tista preparari. » Respondeo : Verum est, si egeat preparatione; parvuli autem ea non egent. Quocirca Dominus ait Matth. XIX : *Sicut parvulos venire ad me* (4) : neque iussit eos exspectare donec a Joanne prepararentur.

Vigesimumseptimum : « Baptismus est tinctio cum doctrina, et manuum impositione, Hebr. VI. » Respondeo : Non hoc dicit Apostolus; sic enim loquitur : « Intermittentes inchoationis Christi sermonem, ad perfectionem feramus, non rursus jacientes fundamentum penitentiae ab operibus mortuorum, et fidei ad Deum Baptismatum doctrinae, impositionis quoque manuum, ac resurrectionis mortuorum, et iudicis aeterni. » Ubi illud : « Baptismatum doctrinæ, » conjugendum est cum illis, « non rursus jacientes fundamentum. » Et sensus est : Non reverfam iterum ad fundamentum doctrinae de Baptismo tradidæ, et de impositione manuum, id est, de Confirmatione : ista enim traduntur Cateclumens initio fidei, nunc ad altiora tendere nos oportet. Ubi non definitur Baptismus, tinctio cum doctrina; sed asservitur, doctrinam de Baptismo ad incipientes, non ad perfectos pertinet, quod est contra Anabaptistas, qui Baptismum perfectorum esse volunt.

Vigesimumoctavum : « Baptismus est mortificatio, et ablutione cum invocatione nominis Jesu, Actor. XXII. » Respondeo : Etiam in parvulis Baptismus mortificat peccatum. Porro invocatio illa non est de substantia Baptismi, sed conveniens, et adhuc cum fieri potest.

Vigesimumnonum : « Baptismus est ablui corpore aqua in certitudine fidei, depulsa male conscientia. Hebr. X. » Respondeo : Non definit Baptismus Apostolus, sed monet eum, qui vult ad Deum accedere, ut habeat plenam fidem, et bonam conscientiam, et praterem Baptismum. Sic enim ait : *Accedamus in vero corde, cum plenitudine fidei, aspersi corda a conscientia mala, et abluti corpus aqua munda* (5).

Trigesimum : « Baptismus est depositio sordium, et peccatorum, et sepeliri cum Christo. Coloss. II. » Respondeo : Id etiam infantibus convenient, qui habent peccatum originale. Etsi enim in Anabaptiste negant: tamen Paulus affirmit Rom. V : *In quo om-*

(1) I. Cor. XII, 13; X, 17. — (2) I. Cor. XII, 13. — (3) Rom. I, 21. — (4) Matth. XIX, 14. — (5) Hebr. X, 22.

nus peccaverunt. Et Ephes. II : Eramus et nos natura filii iræ (1).

Trigesimumprimum : « Baptismus est stipulatio honestæ conscientiæ erga Deum, I. Pet. III. » Respondeo : Effectus est ille Baptismi, non ipsa Baptismi essentia. Porro eum effectum in infantibus Baptismus efficit fundamentaliter, ut sic loquamur, facturus deinde, cum ii adoleverint, etiam formaliter : abhui enim peccatum, ex qua ablatione ori-
tu postea testimonium honestæ conscientiæ.

Trigesimumsecundum : « Baptismus est lavacrum regenerationis, et renovationis Spiritus Sancti, Tit. III et Joan. III. »

Trigesimumtertium : « Baptismus, qui a Prophetis figuratus est, Ezech. XXXVI, Zach. XIII, nihil ad infantes pertinet. » Respondeo : Falsum assumunt ex eo, quod putant infantes non habere peccatum originale : hinc enim negant infantes regenerari, vel mundari debere.

Trigesimumquartum : « Sacraenta sunt cibis solidi. Infantes lacte indigent. » Respondeo : Sacramentum Eucharistia est solidus cibus, ideoque sub specie panis institutum est, nec parvulus datur. At Baptismus non est cibus, sed regeneratio, quae maxime convenit parvulis; parvuli enim nasci solent. Quare Apostolus Hebr. VI Baptismum imperfectum esse dicit.

Trigesimumquintum : « Prius nos esse oportet animales, deinde spirituales, I. Cor. V. Sacraenta sunt instrumenta spiritualia; ergo infantes spiritu renasci non possunt. » Respondeo : Vis argumenti haec videtur esse. Sacraenta sunt spiritualia, ergo spiritualibus tantum convenient. Sed infantes non sunt spiritualia, ut ex Apostolo colligitur, qui docet nos prius esse animales, et postea spirituales; igitur Sacraenta infantibus non convenient. Sed in hoc argumento mala est prima consequentia. Sacraenta enim si sunt spiritualia, ut homines spirituales ex animalibus efficiant, cum vim habent regenerandi et renovandi, Joan. III et Tit. III.

Trigesimumsextum : « Adultos cæcos, surdos et mutos nemo unquam baptizare auderet; tanto minus infantes, qui nec ambulare possunt, nec audiunt, nec loquuntur. » Respondeo : Ejusmodi adulti, si indicare possint aliquo modo suam voluntatem, qua baptizari velint, aut cerite antea indicaverint, quam

Quid sentiant adversarii de fide, qua requiritur in Baptismo parvorum.

Restat altera quæstio de fide, qua parvuli baptizantur. Sunt autem de hac re duas extreme sententias hereticorum, inter quas media incedit sententia Catholicæ Ecclesie.

Prima sententia Lutheranorum est, qui fidem actualē, aut aliud simile actuali fideli parvulus tribuant. Primus Luther anno 20. in lib. de captivit. Babyl. cap. de Baptismo, cum dixisset : « Omnia Sacraenta ad fidem alendam instituta sunt. » Item : « Sacraenta non justificant, nec ulli pro-sunt, sed sola fides. » Item : « Sacraenta non implentur, dum fiunt, sed dum creduntur, » vidit repugnare his sententias Baptismum parvorum, atque eum sibi ipse objecit : « Opponetur, inquit, forsitan illis, que dicta sunt, Baptismos parvorum, qui promissionem Dei non capiant, nec fidem Baptismi habere possint. » Respondet autem, ac duo dicit. Primo, infantes credere. Secundo, fidem acquirere, non vi Sacraenti, sed per orationem Ecclesie, et fidem offerrentium parvulum ad Baptismum; et sic expavit, quod dici solet, parvulus fide aliena succurri. Quod autem loquatur de fide actuali parvorum, non de aliquo habitu, patet ex illis ejus verbis : « Sicut verbum Dei potens est, dum sonat, etiam impi cor imputare, quod non minus est surdum et in-

(1) Rom. V, 12; Eph. II, 3.
Tom. III.

capax, quam ullus parvulus, ita per orationem Ecclesie offerentis et credentis, cui omnia possibilia sunt, et parvulus fide infusa mutantur, mundatur et renovatur. » Haec ille, At cerfe impius cum ad vocem verbi Dei immutatur, ut velit converti, actualiter immutatur, non habitu alteriter.

Item Lutherus in lib. contra Cochlaeum anno 23 : « Dicimus, inquit, ad Baptismum infantes credere per vim verbi, quo exorcizantur, et per fidem Ecclesie eos offerentis, et eis fidem orationibus suis impetrantis. Alioqui mera et intolerabiliter essent mendacia, quando baptizans a parvulo querat, an credat, non baptizaturus, nisi vice eius respondeatur, Credo. Ut quid interrogat an credat, si certum est, eos non credere? ut Cochlaeus contendit. Esto, Augustinus sic aliquando dicat; sed Cochlaeus satis sit, esse sic ab homine dictum: non volumus hoc dictum divinis testimoniosis probari. Quin asservamus parvulos prorsus non esse baptizandos, si verum est, in Baptismo non credere, ne illudatur majestatis Sacramentum et verbum. Dehinc autem et hunc negata in parvulis fidei errorem Sophistis etc. » Ubi apertissime loquuntur de fide actuali, non de habituali; neque enim Cochlaeus, aut Augustinus, aut Scholastici, quos ille Sophistae vocat, fidem habitualem in parvulis negarent. Et preterea vult Lutherus fidem esse in parvulis ante Baptismum, dum exorcizantur et interrogantur; illa autem non potest esse fides nisi actualis, habitualis enim non infunditur ante Baptismum, sed in ipso Baptismo. Idem etiam scripsit in lib. ad Waldenses, ubi ait, prestare prorsus omittere Baptismum in parvulis, quam baptizare eos sine fide. Nam si sine fide accipias Sacramentum, magno tuo malo accipies. Et probat ex illo Marc. ult.: *Qui crediderit, et baptizatus fuerit* (1). Qui locus de actuali fide intelligitur.

Haec sententia visa est admodum dura omnibus aliis, et peperit tres sectas diversas. Quidam enim negarunt parvulos baptizandos, cum omnino credenter sine fide Baptismum nihil prodesse, ut Lutherus dixerat: et simul experimento certissimo tenerent, parvulos non credere, cum aperte renitentur et ejulant cum baptizantur. Atque hi sunt Anabaptiste, de quibus supra dimicimus.

Est autem hic observandum, Kemnitius mira fraude et artificio, imo aperto menda-

Alii non negarunt parvulos baptizandos, sed negarunt fidem in parvulus requiri; et ii sunt Sacramentarii, de quibus mox dicemus, dum alteram sententiam referemus.

Denique alii neque fidem, neque Baptismum parvulorum negarunt, sed mollire coenati sunt, et exponere Lutheri sententiam. Itaque anno 36. convenerunt Lutherani ad Concilium Wittembergense, cujus acta extant apud Cochlaeum lib. III Miscellaneorum, tract. 8. cap. 2. In ea Pseudosynodo haec pronuntiata habentur. Primum, rejicendum esse errorem illorum, qui imaginantur salvari infantes sine aliqua actione ipsorum. Secundum, etsi nos non intelligamus qualis sit illa actio parvulorum, tamen certum esse in eis fieri sanctos et novos motus, sicut in Joanne Baptista, quando exultavit in utero. Tertio, licet non sit imaginandum, quod infantes intelligent, tamen motus eorum, et inclinationes ad credendum, et diligendum Deum, similes esse motus fidei et dilectionis, et hanc esse intelligentiam, cum dicuntur infantes credere.

Hanc mitigationem sententiae Lutheri, sequi videntur communiter Lutherani. Philippus in locis anni 58. tit. de Baptismo parvulorum: « De infantibus hoc satis est tenere; Spiritus sanctus per Baptismum eis datur, qui efficit in eis novos motus, novas inclinations ad Deum pro ipsorum modo. » Idem habet Joannes Brentius in Apolog. pro Confess. Wirtemberg. cap. de Baptismo; et David Chirræus in suo Catechismo loco 7. de Baptismo. Item Ilyricus cum Centuriatoribus centur. II, cap. 4. col. 63. et centur. V. cap. 4. col. 347. reprehendit Justinum et Augustinum, quod velint infantes in Baptismo non credere fide propria, sed aliena. Denique (ut omittere ceteros) Martinus Kemnitius in 2. par. Exam. Tridentini Concilii ad can. 43. VII. sess. p. 258 et seq. dicit quidem esse difficile intellectu et explicatu, quemadmodum infantes credant: « Tamen, inquit, quonodo hoc simplicissime possit intelligi, explicatur in formula concordia inter Theologos Saxonie et superioris Germanie, anno 1536 constituta etc. » Et ponit breviter summam eorum, que ex conventiculo Wirtembergensi supra citavimus.

cio asserere, hanc sententiam conventionali Wirtembergensis concordare cum Lutheri sententia supra citatis, et rursum Lutherum cum Augustino; et contra Synodum Tridentinam dissentire in hac re a Synodo generali Viennensi, quod Synodus Viennensis docuerit infantibus in Baptismo infundi habitus fidei, spei et charitatis: Synodo autem Tridentina ita sorduerit illud decretum, ut ne mentionem quidem ejus facere voluerit. Quæ mendacia paulo post refellentur; atque haec de prima sententia.

Altera sententia in altero extremo: infantibus nullam fidem in Baptismo esse necessariam. Hanc videtur primus etiam Lutherus docuisse. Nam licet antequam Anabaptistas exorintur, illa scripserit, quæ supra citavimus, tamen postquam illi apparuerunt, scripsit librum contra eos, anno 1538. et ubi ad hoc argumentum venisset de fide infantium, dixit nihil interesse, sive credant, sive non credant. Baptismum enim non fundari super fidem dantis, aut recipientis, quæ incertissima est, sed super Dei mandatum et institutionem. Et similia habet in homiliis de Baptismo, anno 37 et 40 habitis: tamen hoc principium Lutheri non est solidum. Nam etiam ex eo, quod Sacramentum non pendet a fide nostra, sed a divina institutione, sequatur illud in se semper esse efficax, non tamen sequitur nobis esse utilis, et fructuosus, nisi cum fide accipiat; alioquin etiam, qui flet anima accedunt, vel peccatum descrevere nolunt, per Baptismum purgarentur. Ideo Sacramentarii sequuntur quidem Lutherum in eo, quod scribit non requiri fidem: sed ex alio fundamento id colligunt, nimis ex promissione facta Abraham et semini ejus, vel certe ex divina praedestinatione.

Calvinus lib. IV Instit. cap. 16. cupiebat primam Lutheri sententiam, quam supra explicavimus, defendere, sed non est ausus. Unde sic loquitur §. 18: « Non satis tutum fuerit, hoc admire Domino, neesse illis quoquomo exhibere cognoscendum quæstum; » et §. 19: « Non quod eadem esse fide prædictis temere affirmare velim, quam in nobis experimur, aut omnino habere notitiam fidei similem. » Haec ille. Vides quomodo rejicit decretum Wirtembergense? Inde §. 21: « Quo electione sua dignatus est Dominus, si accepto regenerationis signo presenti vita ante demigrent, quam adolescenterent; eos virtute sui Spiritus nobis incom-

prehensa renovat, quomodo expedire solus ipse providet. » Similia habet Theodorus Beza in sua confess. cap. 4. art. 48. et Petrus Martyr in cap. I et VII prioris ad Corinthios, ubi aperte dicit, infantes non intelligere, neque credere, et tamen recte baptizari, quia jam antea sanctificati sunt, et membra Ecclesie effecti per donum electio- nis divine, et promissionem parentibus factam. Imo Wolfgangus Musculus, qui interfuerat Concilium Wittembergense, postea Sacramentarius factus, in locis communibus, tit. de Pædobaptismo, dicit admodum inconveniens scriptissime Lutherum, si constet parvulos non credere, baptizandos non esse: et hanc fuisse occasionem Anabaptismi.

Tertia sententia Catholicorum est: infantes non habere fidem actualem, nec tamen omnium fide carere; sed habere fidem habitualem, et præterea credere fide aliena, et ipsa Baptismi susceptione. Que omnia, ut ordine probentur, ponam sequentes propositiones.

Declaratur quæ fides regiratur in Baptismo parvulorum, et refelluntur errores adversiorum.

Prima propositio: « Infantes non habent actualiem fidem. » Haec est contra primam Lutheri sententiam. Probatur Primo, quia Scriptura Deutern. I et Jones ult. affirmat, infantes non cognoscere distinctorum boni et mali; nec usquam excipit tempus Baptismi. Quare sine Scriptura testimonio id Lutherus affirmat.

Secundo, Patres hanc sententiam rejoicunt, ut Nazianzenus, qui oratione in sancta lumina, dicit, infantes sine sensu sanctificationis sanctificari, et Augustinus, qui epistol. 57. ad Dardanum ridet hanc Lutheri sententiam, ut quæ injuriam faciat humanis sensibus: et rursus epist. 23. tract. 80. in Joan. lib. IV de Baptismo, cap. 24. et lib. I de peccator. meritis et remiss. cap. 20. dicit, parvulos non habere fidem, quæ est in cogitatione: item non habere sensum fidei: denique non habere quod Paulus dicit:

(1) Marc. XVI, 16.

Corde creditur ad justitiam (1). Ex quibus intelligimus Kemnitium pag. 258. omnino temere et mendaciter scripsisse, eamdem esse in hac re Augustini et Lutheri sententiam. Nam supra ostendimus, a Lutheri fidem ipsam actuali tribui parvulis; cuius contrarium tot in locis dicit Augustinus. Quid, quod Lutherus in lib. contra Cochleum fatetur, contra se in hac questione habere Augustinum? et tamen impudens Kemnitius, invitum Lutherum cum invito Augustino concordare suo mendacio voluit.

Tertio, est ratio. Nam fides non potest oriiri in mente nisi ex divina revelatione: quea quidem aut immediate sit a solo Deo, aut per organum verbi Dei predicati, aut lecti. Primo modo non dicit Lutherus dari infantibus fidem, sed secundo, cum ait eos credere per vim verbi, quo exorcizant adjuvantibus Ecclesie precibus. Et præterea primus ille modus non est ordinarius, sed extraordinarius, et rarissimus, ac solis forte Prophetis et Apostolis concessus; *Fides enim ex auditu*, inquit Paulus Roman. X., loquens de ordinario modo, quo gignitur fides. At si omnibus infantibus fides immediate revelatur, jam esset modus ordinarius, et possent omnes infantes, dum baptizantur, diei Prophetæ. Quod autem Secundo modo non oritur in infantibus fides, patet manifesto experimento. Si enim verbum exorcismi gigneret fidem, certe audiretur, et intelligeretur ab infantibus: proinde attente auscultarent infantes; cujus contrarium videmus. Deinde exorcismus non refertur ad fidem docendam, sed ad Demones coercendos. Denique hoc est ponere novum miraculum in auribus, et mente infantum. Neque vallet, quod Lutherus adferat de orationibus, et fide offerentium. Nam aliquando contingit, ut differentes, et parentes, et ipsi baptizantes sint infideles, et tamen vere et utiliter detur infantibus Baptismus, ut Augustinus docet, epist. 23. Neque ea vis est orationum, et fidei offerentium, ut infallibiliter miracula impetrant. Et denique si Deus miraculum facit in mente infantilium, ut corde credit ad justitiam, cur non facit etiam in lingua, ut ore confiteatur ad salutem? Forte hoc est impossibile Deo; aut orationibus, et fide impetrari nequit? At facillimum esse, testatur asina Balaam, que Deo volente locuta est sapienter, Num. XXII.

(1) Rom. X, 10. — (2) Rom. X, 17; Hebr. XI, 3.

Quarto, probatur ratione Augustini in epist. 57. quia cum constet infantes, et vocis ejulatu, et motibus corporis reluctari, et obstopere Baptismo, si vere intelligerent (quod necesse est, si credere debent) quid agatur, rei fierent ingentis sacrilegi, nec abluerentur, sed magis sordidarentur.

Secunda propositio: « Non habent infantes, dum baptizantur, ullos novos motus, et inclinationes similes actibus fidei, et dilectionis. » Hæc est contra fragmentum Conciliabuli Wirtembergensis, et Philippi, Kemnitii, et aliorum Lutheranorum, Probat: Primo, quia repugnat verbo Dei. Isti enim volunt hos ipsos motus infantium sine cognitione esse, et dici fidem, licet impropre, et eo modo infantes non justificari sine aliqua fide. At in tota Scriptura nusquam habetur nomen fidei in ea significatione, ut designet motum quemdam sine sensu, et sine cognitione; sed potius in contraria, ut patet Rom. X: *Fides ex auditu*. Hebr. XI: *Fide intelligimus aptata esse secula verbo Dei* (2), et sic de aliis locis.

Secundo, repugnat rationi. Nam aut illi motus, et inclinationes sunt in corpore, aut in animo. Si in corpore, non possunt esse similes actibus fidei, et dilectionis, qui sunt in animo; nec enim corporalia dicuntur similia spiritualibus, nisi metaphorice, et per quamdam analogiam. Et præterea non potest fieri, ut motus et inclinatio ad credendum Deo, et diligendum Deum, sint corporales, cum Deus sit objectum spirituale et altissimum, quod vix mente attingi aliquo modo potest. Si autem sint in animo, est implicatio contradictionis, quod sunt absque cognitione. Quid enim est motus intellectus, nisi intelligere? non enim alter moveri potest intellectus, nisi intelligendo; sicut nec oculi, nisi videndo; nec sensus audiendi, nisi audiendo. Et quomodo potest voluntas inclinari, nisi praecedente cognitione? cum objectum voluntatis non sit aliud, nisi bonus cognitum.

Tertio, repugnat ipsi Luthero. Nam Lutherus locis antea citatis, illam fidem ponit in parvulis, de qua saepe dixerat, quod sola justificet. Certum autem est, fidem justificantem non esse motum sine cognitione: aliqui etiam bestie justificari possent. Volut etiam Lutherus fidem in parvulis gigni ex auditu verborum exorcismi; proinde non

sine cognitione posuit fidem. Præterea Lutherus volebat, fidem in parvulis esse ante Baptismum, ut posset vere responderi minister baptizaturo, parvulum credere: at auctores hujus sententias dicunt, per Baptismum dari parvulus istos motus. Sic enim loquitur Philippus loco cit.: « Spiritus sanctus per Baptismum ei datur, qui efficit in eis novos motus, et inclinationes etc. » Et similiter Kemnitius pag. 259. dicit, effundit Spiritum regenerationis in infantes, dum baptizantur, et operari in illis sanatos motus etc. Quare falso affirmat pagina superiore idem Kemnitius, Lutherum idem sensisse, quod ipse sentit.

Quarto, repugnat doctrinæ, et principiis communibus omnium Lutheranorum. Nihil enim est apud eos certius, et communius, quam sola fide justificari hominem; et Sacramenta nihil esse aliud, nisi instrumenta excitandæ vel matriendæ fidei. At certe si motus illi infantum sine vera fide illi sufficiunt ad justificationem, et ad Baptismum utiliter suspicuntur; falsum est sola fide hominem justificari. Negre dicere possunt, hos ipsos motus esse fidem. Nam quando loquantur de fide in materia justificationis, semper intelligent per fidem apprehensionem divinarum misericordiarum, qua sine cognitione esse non potest. Præterea cum isti motus immediate excitentur a Deo, ut ipsi volunt, et non per Sacra menta, que more concionis provocent fidem per externos sensus, certe ruit illud principium, Sacra menta non justificare, nisi fidei excitando more concionis. Itaque si quis recte judicet, positis principiis de sola fide justificante, minime absurdum est Lutheri sententia, que fidem parvulis tribuit, quam Conciliabuli Wirtembergensis, quod motum sine cognitione iisdem concedit. Lutherus enim novum miraculum falso excoquavit, sed eo positio, omnia illi constant: isti autem et miraculum finiunt, et eo positio destruunt sua ipsorum principia, et cum aperta ratione pugnant.

Tertia propositio: « Infantes non justificantur sine ulla fide. » Hæc est contra Sacramentarios: et probatur. Primo, quia Scriptura affirmit fidem esse medium ad salutem necessarium, Joan. III: *Qui non credit, jam judicatus est*. Ex quo loco Augustinus probat, infantes baptizatos habere aliquam fidem, lib. I. de peccatorum meritis

(1) Joan. III, 14 et 18. — (2) Hebr. XI, 6; Rom. III, 28. — (3) Rom. VIII, 30.

et remiss. cap. 33. Nam eo loco Dominus non loquitur de precepto credendi, quo sine dubio non tenentur parvuli, sed de medio ad salutem. Nam antea dixerat: *Sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis*, ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam eternam. Et subiuxxit: *Qui credit in eum, non judicatur; qui autem non credit, jam judicatus est.* (1) Sicut igitur aspicere aeneum serpentinum, non tam fuit preceptum, quam romedium unicum salutis: ita et fides in hoc loco Evangelii asservatur necessaria, ut remedium, non ut preceptum.

Scundo, probatur ex illo Hebr. XI: *Sine fide impossibile est placere Deo*. Item Roman. III: *Arbitramur hominem justificari per fidem* (2), quod passim repetit, et incusat Paulus. Quomodo igitur sine ulla fide justificari et placere Deo possunt infantes? At inquit Calvinus et Martyr: « Si Deus prædestinavit infantes, et promisit se fore Deum ipsorum, sine dubio dabit illis Spiritum sanctum, cosque justificabit modo aliquo sibi noto, licet non per fidem. » Respondeo: Prædestinationem non impleri, nisi per ea media, quae in Scripturis nobis sunt revelata. Porro Apostolus Roman. VIII, satis perspicue explicat media, cum ait: *Quia prædestinavit, hos et justificavit; quos justificavit, hos et magnificavit* (3). Idem vero Apostolus in eadem epistola, cap. III, IV, V, VI, VII, VIII, IX et X. nihil aliud contendit, nisi justificationem non contingere sine fide. Quare tribuere parvulus justificationem sine fide, et ante vocationem, id est, ante Baptismum, quo solo vocari possunt infantes, quid est aliud, nisi contra verbum Dei fingere novam justificationem?

Quarta propositio: « Infantibus in Baptismo infunditur habitus fidei, spei, et charitatis. » Hæc in primis certa est Catholicis ex auctoritate Conciliorum, et Doctrorum. Nam licet aliquando disputatum fuerit, an infantes recipiunt cum gratia justificante habitus harum virtutum, tamen semper fuit communior sententia, infundi parvulus per Baptismum hos habitus. Ita enim S. Thom. 3. par. quest. LXIX, art. 6. item Scotus, Durandus, Gabriel, et ceteri fere omnes in 3. dist. 23. Quocirca Concilium Viennense generale, ut habemus Clement. I. de summa Trinitate et fide Catholica, definit hanc sen-

tentiam esse probabiliorem, et magis conformem testimonii tam veterum, quam recentium Theologorum. Neque hac sententia sorduit Tridentino Concilio, ut audacter menitur Kemnitius in 2. par. Exam. pag. 261. Nam licet Concilium Tridentinum non fecerit mentionem Concilii Viennensis; tamen illam ipsam sententiam recepit, ac definit ut certam. Nam sess. V in decreto de peccato originali, definit infantes in Baptismo justificari, ita ut si moriantur in eo statu, nihil sit, quod eos ab ingressu coeli remoretur. Deinde sess. VI, c. 7. definit Concilium, in Baptismo infundi cum remissione peccatorum hec omnia dona, fidem, spem, et charitatem, eaque menti inherere.

Secundo, potest haec eadem sententia colligi ex Scripturis, quibus supra probavimus, sine fide parvulos non salvati. Cum enim constet, fidem proprie non significare, nisi actum, vel habitum, et simili constet in parvulis actu fidei esse non posse; certe sequitur, ut in eis sit habitus. Item ex Scripturis supra probavimus, infantes recte baptizari, et per Baptismum justificari, et salvati. Item constat ex Scripturis, justificationem nullam esse sine fide: igitur constare etiam debet, infantes habere saltem habitum fidem.

Tertio, probatur ex Pribus, qui licet non meminerint expresse horum habitum, tamen alii verbis idem dicunt. Primum enim omnes Graeci, et multi Latini dicunt, Baptisma esse illuminationem, et qui baptizantur, illuminari. Unde etiam Augustinus, tract. 44. in Joan. dicit, cœcum natum, cum a Christo fuit inunctus, factum esse quodammodo Catechumenum; cum fuit illuminatus, fuisse quodammodo baptizatum. Id autem Patres sine dubio dicunt propter fidem, que in Baptismo recipitur, que est lumen cordis, ut exponit S. Thomas 3. par. quest. LXIX, art. 5. Et idem colligitur ex illo Actor. XV: *Fide purificans corda eorum* (1). Et denique, quia sola fides ad intellectum pertinet ex virtutibus Theologicis, in quibus consistit justificatio, que acquiritur in Baptismo. At non recipitur in Baptismo actus fidei. Actus enim praecedit in adultis, ut dispositio; in infantibus nullus est fidei actus: igitur Baptisma illuminat ratione habitus, qui in ea infunditur. Adde quod Augustinus in lib. I. de peccatorum meritis et remissione, cap.

26. in fine, affirmit infantulos per Baptismum non solum purgari, sed etiam illuminari, quod, ut dictum est, non nisi per fidem fieri potest.

Quarto, probatur ratione. Nam parvuli baptizati vere dicuntur, et sunt fideles, ut Augustinus docet, lib. I. de peccatorum meritis, et remiss. cap. 33. et Concilium Tridentinum, sess. VII, can. 13. de Baptismo. At fideles non dicuntur ab actu, sed ab habitu fidei: aliquo cum dormimus, aut etiam cum vigilamus, sed de fide non cogitamus, non essemus fideles. Unde Augustinus loco citato, cum dixisset parvulos esse fideles, addit: « Hoc enim eis acquiritur per virtutem Sacramenti, et offerentem responsionem. » Ubi apertissime significat parvulos dici fideles, tum ab habitu, qui infunditur virtute Sacramenti, tum ab actu fidei aliena.

Item, Deus in nobis habitat per fidem et charitatem, Ephes. III: *Christum habitare per fidem in cordibus vestris*. I. Joan. IV: *Qui manet in charitate, in Deo manet, et Deus in eo* (2). At in parvulis baptizatis Deus habitat, ut Augustinus docet in epist. 37. ad Dardanum: igitur habent etiam parvuli baptizati illa dona saltem quoad habitum.

Denique, Deus infundit parvulis suis occultam gratiam, cum baptizantur, ut Augustinus docet, lib. I, cap. 9. de peccatorum meritis, et remiss. Sed gratia justificationis infusa in cordibus, consensu omnium Theologorum, aut est charitas, cum fide et spe; aut certe est quædam alia qualitas, cum qua infallibiliter conjunctæ sunt tres illæ virtutes.

Quinta propositio: « Parvuli actu credunt, partim re ipsa dum baptizantur, partim aliena fide. » Prior pars est Augustini lib. I. de peccatorum meritis et remiss. cap. 27. ubi dicit, infantibus ipsum baptizari esse credere, quia nimis ipsa actio est fidei professio. Similia habet ep. 23. Quemadmodum etiam de sanctis Innocentibus Ecclesie loquitur, cum ait, eos non loquendo, sed moriendo confessos esse. Neque de hac re ultra potest esse controversia. Posterior pars est contra temeritatem Illyrici, Kemnitii, et aliorum, qui errorem Papistum esse volunt, baptizari parvulos in fide Ecclesie. Sufficit autem ad hanc assertiōnem probandum, consensus Patrum. Ita

(1) Act. XV, 9. — (2) Eph. III, 17; I. Joan. IV, 16.

enim docet Justinus quest. 56. Dionysius de Eccles. hierarch. cap. ult. Ambrosius, vel quicunque est auctor, in cap. XI. ad Hebr. Augustinus lib. III de libero arbit. c. 23. ubi dicit, hanc esse totius Ecclesiae sententiam. Item epist. 23. 37 et 105. lib. IV de Baptismo, cap. 24 et 25. et serm. 10. et 14. de verbis Apostoli: *Prosper de vocatio Gent. lib. II, cap. 8.* et Bernardus serm. 66. in Cantica, et denique Concilium Tridentinum sess. VII, can. 13.

Est autem hoc loco observandum, duplum fidem requiri in Baptismo. Actualiter unam, que procedit Baptismum, ut dispositio quædam; et ea est, que exigitur a baptizandis, cum jubentur recitare Symbolum, et interrogantur an credant. Quae quidem, ut plurimum, iudicio gravium doctorum, non est ex habitu fidei, sed ex auxilio speciali Dei. Unde Catechumeni cum iste fide adhuc non dicuntur fideles a Patribus. Altera est, que sequitur Baptismum, qæque est pars essentialis justificationis, et non est actus, sed habitus; et hanc intelligent baptizandi, cum interrogati, quid petant, respondent: « Fidem vitam eternam praestantem, » ut habemus in Concilio Tridentino sess. VI, cap. 7. et in libris qui tractant de ritu Baptismi. Jam igitur, cum Patres dicunt, parvulos baptizari in fide parentum, aut Ecclesie, non loquuntur de fide posteriore, sed de piro. Et cum dicimus parvulos baptizari in fide parentum, non est sensus, parvulos justificari formaliter, aut esse fideles aliena fide; ut perperam colligunt Kemnitius et Illyrius locis citatis, ubi etiam perperam citant illud Habac. II: *Justus ex fide sua vivit* (1). Non enim ullus Catholicorum docuit unquam, parvulos vivere fide aliena, sed sua habituali. Neque etiam est sensus, ut exponit Lutherus, parvulus impetrari fidem qua justificantur, a fide et precibus offerentium, et Ecclesie. Fidem enim justificantem habent parvuli infusam ex opere operato Sacramenti, non ex opere operantis ministri, aut Ecclesie. Sed sensus est, fidem actualiter, que requiritur ut dispositio ad Sacramentum, non haber a parvuli propriam, sed alienam.

Dices: Quid prodest parvulo fides aliena? Respondeo: Multum omnino prodest. Primum enim eos ad Baptismum adducit. Ut enim adulti, nisi credant, ad Baptismum

non veniunt; sic etiam nisi parentes, aut aliqui alii, qui infantium curam gerunt, credant, non eos ad Baptismum deferent. Itaque sicut propria fides unicuique prodest, quia est causa proprii Baptismi; ita fides aliena prodest infanti, quia est causa, ut infans baptizetur. Et contra infidelitatem patris multum obest infanti, quia est causa ne ille baptizetur. Atque hanc utilitatem persegitur Prosper loco citato. Altera utilitas est, quod hoc modo Deum honorant, et colunt, dum fidem profitentur, et Satane abrenuntiant, et implent, quae ad ritum Baptismi pertinent, saltem per os alienum. Habet enim Deus ratum hoc obsequium per alios præstatum, cum ipsis per se non possint. Et hoc est, quod saepè incoleat Augustinus locis citatis.

Ex quibus omnibus colligitur, fidem alienam non esse ita necessariam, ut non sit Baptismus verus, aut fructuosus, si ea desit, quandoquidem non est de essentia justificationis, vel Baptismi; tamen esse necessariam ad solemnitatem ritus, ac ceremonia, et saepè, ut diximus, ad ipsum Baptismum parvulus tradendum; quia si nemo haberet fidem, nemo curaret parvulos baptizari. Superest argumenta ipsorum solvere, quæ pauca sunt et levia.

Argumentum primum Lutheri est contra primam propositionem: « Si infantes non credarent, illudceretur Sacramentis sacilegio mendacio, dum responderet pro infante: Credo. » Respondeo: Nullum est ibi mendacium. Non enim qui respondet: Credo, significat infantem credere, proprio actu, sed alieno. Ut enim Augustinus loquitur serm. 10. de verbis Apostoli: « Accommodat Mater Ecclesia infantibus aliorum pedes, ut veniant; aliorum cor, ut credant; aliorum linguam, ut confiteantur. » Idque non injuria; cum peccato alieno prægraventur, id est, ab alio contracto, licet sibi vere et proprie inherente.

Secundum argumentum. Matth. XVIII: *Qui scandalizaverit unum de pusillis istis, qui in me credunt* (2). « Igitur pusilli credunt. » Respondeo: Pusilli, de quibus loquitur Evangelium, non infantes, sed pueri grandiores erant. Nam vocavit eos Dominus ad se; et scandalizari posse dixit; at venire suis pedibus, et scandali capacem esse, infantibus non convenit.

(1) Habac. II, 4. — (2) Matth. XVIII, 6.

Tertium argumentum contra secundam propositionem : « Joannes Baptista exultavit in utero, Luc. II. Non igitur mirum, si habeant infantes novos motus. » Respondeo Primo, exemplum unum non facere regulam generalem, ut Augustinus de hac ipsa re loquens testatur epist. 57. At quia Kemnitius dicit, hoc exemplo non sic probare velle, id ita esse in omnibus infantibus, sed tantum esse posse. Respondeo Secundo, Joannem Baptistam non habuisse motum sine cognitione, ut isti fingunt. Nam ut Ambrosius, et Beda in commentario ejus loci, testantur, Joannes cognovit Domini presentiam, et inde exultavit. Ipsum quoque Evangelium, dum ait, exultasse illum in gaudio, satis aperte docet, illum non caruisse cognitione.

Quartum argumentum, contra eamdem propositionem : « Infantes salvari possunt, dicente Domino, Marc. X : « Nisi quis acciperit regnum colorum, sicut parvulus, non intrabit in illud. Igitur oportet infantes recipere Spiritum sanctum, et proinde aliquam ejus operationem. At non possunt recipere fidem cum cognitione; ergo novum motum sine cognitione. » Respondeo, ultima consequentia nihil valit; possunt enim recipere, et recipiunt infantes habitum fidei, qui neque est fides cum cognitione, neque motus sine cognitione.

CAPUT XII.

Qui sint veri, aut falsi effectus Baptismi.

Sequitur Septima controversia de effectu Baptismi. Duo sunt autem questiones de hanc re. Una de veris effectibus, quos agnoscunt Catholicci. Altera de falsis effectibus, quos adversarii Baptismo tribuunt.

Veri effectus apud Catholicos tres sunt. Primo enim Baptismus tollit, ac delet vere omnem culpam et penam. Secundo confort ex opere operato gratiam, et non divinam, quibus vere, et formaliter justificatur homo. Tertio imprimis indelebilem characterem, ob quem reiterat non potest. Ad hos revercantur illi, quos Patres enumerant, et maxime Nazianzenus orat, in sanctum lavacrum, et Chrysostomus homil. 4. ad Neophyto,

ut quod faciat animam pulchram, Deo dilectam, splendentem, quod eam obsignet regio sigillo, quod faciat haeredem Dei, quod appetiat regnum colorum, et similia. Adversarii Primum effectum negant; dicunt enim peccata per Baptismum non vere tolli, sed tantum non imputari. Secundum etiam negant. Nolunt enim justificari hominem ex opere operato per Sacramenta, sed solum per fidem. Tertium absolute negant, et ideo non possunt sufficientem causam reddere, cur Baptismus non repetatur. Sed de duabus effectibus posterioribus satis multa diximus in disputatione de Sacramentis in genere : solum de primo hic agendum est. Atque haec erit Prima questio : An Baptismus vere tollit peccata.

Porro adversarii alios quinque effectus Baptismi enumerant. Primum, quod baptizatus non possit dammar, etiamsi velit, nisi nolit credere. Secundum, quod Baptismus liberet ab obedientia divinae legis. Tertium, quod liberet ad humanarum legum observatione. Quartum, quod liberet ab omnibus votis. Quintum, quod sola memoria Baptismi iustificat a peccatis, que fiunt post Baptismum. Qui certe non tam sum Baptismi effectus, quam Lutherañorum errores; ac merito damnantur a Concilio Tridentino sess. VII. toloidem canonibus, id est, 6, 7, 8, 9 et 10. De his igitur effectibus erit altera questio.

CAPUT XIII.

Quod Baptismus vere tollat peccatum.

Quod igitur attinet ad Primam questioñem, fuit haeresis antiquissima Origenistarum, peccata non tolli per Baptismum, sed solum tegi : tolli autem peccata tandem per mortem. Ita habet Proclus quidam Origenista apud Epiphanius haeresi 64. ubi etiam ponit refutationem hujus haeresis ex libro S. Methodii Martyris de resurrectione. Similiter haeresim postea excularunt Messaliani, teste Theodoro lib. IV de fabulis haereticor. Item rursus alii quidam tempore S. Gregorii, ut ipse refert lib. IX, ep. 39. ad Theocistam Patriatum.

Hoc nostro saeculo idem docent omnes Lutherani. Nam Lutherus ipse art. 2. ex iis,

CAPUT XIII.

quos anno 20. Leo X damnavit, sic ait : « In pueri post Baptismum negare remanens esse peccatum, est Paulum, et Christum simul conculcare. » Deinde in assertione ejusdem articuli : « Alius est, inquit, omnia peccata remitti, aliud omnia tolli; Baptismus omnia remittit, sed nullum penitus tollit, sed incipit tollere. » Similia habet Joannes Calvinus in Antidotio Concilii Tridentini sess. V, ubi refellit decretum de peccato originis : « Manet, inquit, vere peccatum in nobis, neque per Baptismum statim uno die extinguitur, sed quia deletur reatus, imputatione nullum est. » Idem habet lib. IV Institut. cap. 45, §. 10 et 11. Idem etiam Philippus in Apolog. 2. artie. Confessionis Augustanae. Ubi notandum est insigne mendacium. Sie enim Philippus : « Augustinus ait : Peccatum in Baptismo remittitur, non ut non sit, sed ut non imputetur. » Atque hoc idem dixerat Lutherus in assert. 2. art. et Joannes Roffensis convicti eum mendaci, ostendens Augustinum non hoc dicere. Editus est autem liber Roffensis anno 1523, et tamen Philippus anno 1530, iterum idem mendacium protulit. Praterea testatur Cocheanus in disputatione Confessionis Augustanae, artic. 2. ipsum Philippum ab Eckio convictionem, et confessum esse, locum Augustini male esse citatum : et tamen idem mendacium toties detectum, et confutatum, iterum serisperunt in lib. Concordie Latino, p. 39. edito anno 1580, et semper repetunt, cum Apologiam illam imprimit. Denique Martinus Kemnitius in Examine V sess. Concilii Tridentini, pag. 430. et sequentib. idem defendit, quamvis magis caute. Fatur enim primo remitti in Baptismo omnia peccata, quin etiam tolli, ac deleri, et solum restare reliquias quasdam peccati originalis. Deinde tamen addit illas reliquias esse quiddam, quod malum sit, et malum culpa, et secundum Scripturam peccatum dicator, et quod hominem damnare posset, si Deus imputare illud vellet. Quod est dicere : Peccatum in Baptismo remitti, non quia tollitur, sed quia non imputatur.

Contra hunc errorem gravissimum et perniciössimum statuit Concilium Tridentinum, sess. V decretum, quo affirmat per Baptismum tolli re ipsa id omne, quod habet in homine rationem peccati.

Est autem hic observandum, fundamentum

adversariorum non esse aliud, nisi quia putant ipsum concupiscentiam, quam certum est manere etiam in baptizatis, usque ad mortem, esse vere et proprie peccatum, licet ei non consentaneum, sed repugnans. Quae quidem questio non est hujus loci, sed tractari solet, et a nobis tractata est in disputatione de peccato originis. Et quia ita conjuncta est illa cum ista, ut una explicata, etiam altera terminetur; potuisse fortasse hoc loco ista questio praeteriri : tamen quia alia sunt argumenta, quibus probatur Baptismus tollere omnia peccata ; et alia, quibus probatur concupiscentiam non esse peccatum, nisi impudicem, ideo visum est hic tractare propositam questionem, licet ut dixi, ex definitione unius consequatur etiam alterius definitio.

Primo igitur probatur ex Scripturis, Baptismo re ipsa tolli omnia peccata, ita ut non solum non imputetur, sed nec sit quod imputari possit ad culpam. Et quia Scriptura testimonia plura sunt, reducam ea ad aliquot capitula.

Primum est eorum, quæ habent vocabula mundandi, lavandi, tollendi, delendi, auferendi, et similia, quæ in primis pugnant cum modo loquendi adversariorum, ac presentium Lutheri; et praeterea non possunt nisi ineptissime exponi per non imputari. Non enim dicitur recte quis tollere ab alio ignorantiam, vel malitiam, quia ignorat illi, quod aliquid ignoranter, aut malitiose fecerit. Loca hec sunt, Psalm. L : *Dele iniuriam. Amplius love me. Michæa VII : Aufers iniuriam. Joan. I : Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Ephes. V : Mundans eam lavaco* (1). Kemnitius in Exam. p. 501. respondet, Paulum non dixisse, *Mundavit*, sed *Mundans*, quia quotidie ea mundat, donec exhibeat eam in die judicii gloriosam. At non consideravit Kemnitius illud, quod sequitur : *Lavaro aquæ in verbo vita*. Mundatio enim per lavacrum aquæ, id est, per Baptismum non fit quotidie, nisi in diversis hominibus, qui veniunt ad Baptismum. Solum enim baptizatur quisque semel, et tum mundatur, et efficitur sine macula et ruga, quamvis Christus id quotidie faciat in diversis, ut in die judicii totum corpus suum, id est, omnes electos exhibeat sine macula et ruga.

Secundum caput est eorum locorum, qui

(1) Psal. L, 3 et 4; Matth. VII, 18; Joan. I, 29; Eph. V, 26.